

Marian Maciejuk

Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu

PROBLEMY DEMOGRAFICZNE REGIONU JELENIOGÓRSKIEGO

1. Wstęp

Wiek XX po zakończeniu drugiej wojny światowej przyniósł w Polsce i Europie gwałtowny rozwój ludności. Charakteryzował się on wysokim przyrostem naturalnym i nasilonymi procesami urbanizacyjnymi. Polegały one przede wszystkim na migracji ludności ze wsi do miast. Motorem migracji był przede wszystkim rozwijający się przemysł, a później również sektor usług. Spowodowało to koncentrację ludności miejskiej w dużych miastach tworzących aglomeracje, jak również rozwój miast średniej wielkości.

Koniec XX w. zapoczątkował w Polsce nowe zjawiska demograficzne w rozwoju ludnościowym. Odnotowano przede wszystkim zmniejszoną liczbę urodzeń. Większa liczba zgonów spowodowała ujemny przyrost naturalny, zwłaszcza w miastach. Odnotowano również ujemne saldo migracji w większości miast małych i średnich. Na taki stan rzeczy wpłynęło wiele czynników, do których należy zaliczyć m.in.:

- zmianę ustroju politycznego i społeczno-gospodarczego,
- kryzys gospodarczy,
- upadek tradycyjnych gałęzi przemysłu,
- rosnące bezrobocie,
- reformę administracyjną kraju w 1998 r.,
- rozwój klasy średniozamożnej i zamożnej itp.

Ostatnie dziesięciolecie w Polsce charakteryzuje się odmiennymi trendami rozwoju ludnościowego. Magnesem przyciągającym ludzi stały się duże miasta i ich sąsiedztwo tworzące aglomeracje. W pobliżu aglomeracji i głównych ciągów komunikacyjnych koncentrują się zarówno inwestycje produkcyjne, jak i ogromne centra handlowo-usługowe i logistyczne. Do takich miast należą, poza Warszawą, wszystkie stolice nowych 16 województw oraz kilka miast średniej wielkości, korzystnie usytuowanych w międzynarodowych ciągach komunikacyjnych. Duże miasta i ich obrzeża nadal charakteryzują się przyrostem ludności. Jest to wynikiem dodatniego salda migracyjnego, znacznie przewyższającego ujemny przyrost naturalny.

Miasta małe i średniej wielkości charakteryzują się odmiennymi procesami rozwoju ludnościowego. Obserwuje się tutaj wyludnianie miast. Jest to wynikiem ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji. Upadek tradycyjnych gałęzi przemysłu (wydobywczego, włókienniczego, szklarskiego), będącego często podstawą funkcjonowania miast małych i średnich, spowodowały brak miejsc pracy. Ludność tych obszarów, zwłaszcza młoda i wykształcona, emigruje do większych miast oraz za granicę w poszukiwaniu źródeł utrzymania.

Państwo dla odwrócenia niekorzystnych tendencji ujemnego przyrostu naturalnego w 2006 r. podjęło decyzję o wspieraniu urodzeń w formie tzw. „zasiłku becikowego” wynoszącego 1000 zł dla każdego urodzonego dziecka. Podobne inicjatywy podejmują niektóre samorządy lokalne z własnych budżetów. Te działania jednak budzą wiele różnorodnych sprzecznych opinii społecznych.

Obserwuje się również nowe zjawisko rozwoju budownictwa jednorodzinnego na obrzeżach miast centralnych. Tworzą się całe kompleksy osiedli mieszkaniowych. Jest to rezultatem powstawania nowej klasy społecznej, która w wyniku wzrostu zamożności wyprowadza się z wielorodzinnych zasobów mieszkaniowych do własnych domków jednorodzinnych usytuowanych w pobliżu miasta. Zazwyczaj ludność ta nie zrywa więzi funkcjonalnych z miastem. Nadal ludzie tam pracują, korzystają z usług i najczęściej posyłają dzieci do szkoły w przekonaniu, że są one lepsze. Powodem wyprowadzki z miasta najczęściej jest tańsza i większa działka budowlana oraz większy komfort zamieszkania, polegający na izolacji sąsiedzkiej.

Obserwowane zjawiska w rozwoju ludnościowym były inspiracją autora do podjęcia szczegółowych badań empirycznych na przykładzie miasta średniej wielkości, jakim jest Jelenia Góra i otaczające ją gminy w ostatnim dziesięcioleciu.

2. Delimitacja obszaru badawczego

Za obszar badawczy, zwany w opracowaniu regionem jeleniogórskim, przyjęto miasto Jelenią Górę oraz 9 otaczających je gmin, tworzących administracyjnie ziemski powiat jeleniogórski.

Jelenia Góra położona jest w centrum regionu jeleniogórskiego. Jako stolica Karkonoszy stanowi centrum administracyjno-usługowe oraz główny ośrodek rozrządu komunikacyjnego dla turystów przybywających z kraju i zagranicy w góry na wypoczynek. Jelenia Góra do końca 1998 r. pełniła funkcję stolicy województwa. Po reformie administracyjnej jest aktualnie tzw. powiatem grodzkim.

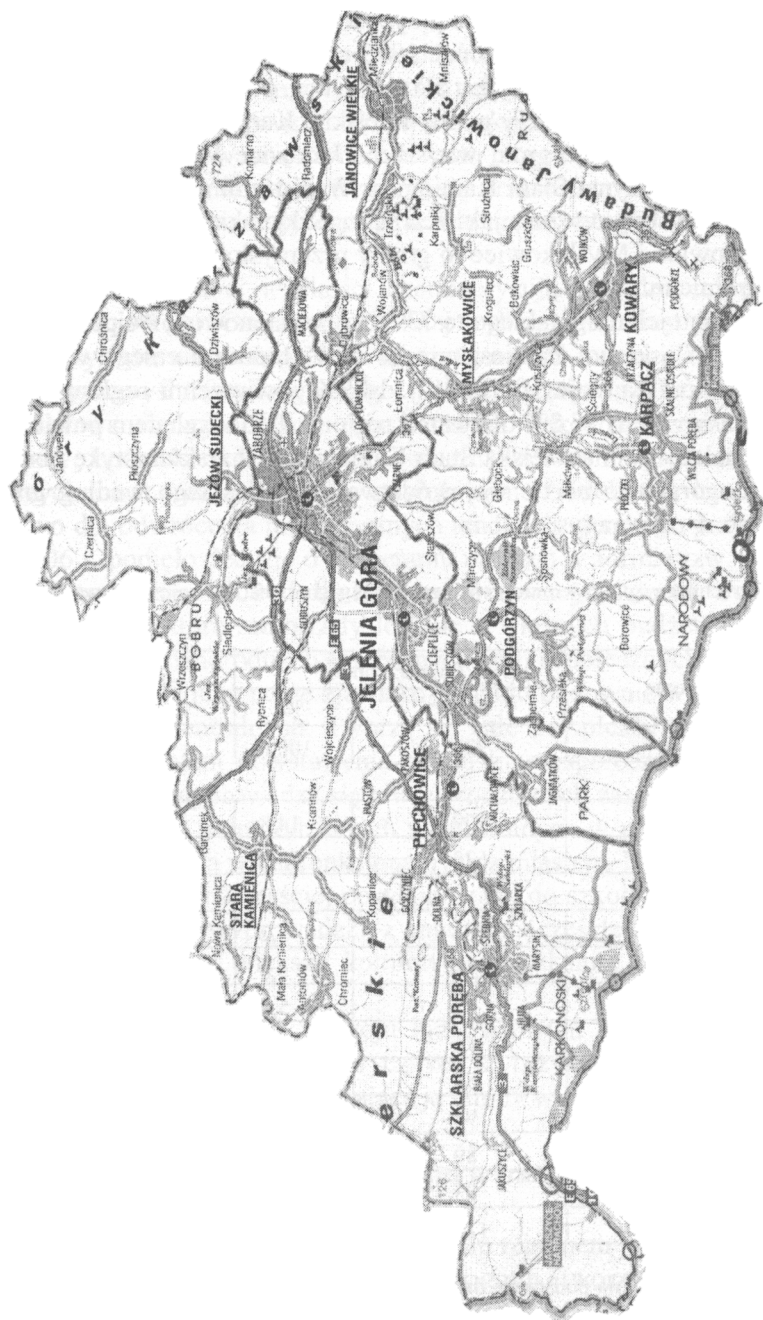
Powiat jeleniogórski to cztery gminy miejskie: Karpacz, Kowary, Piechowice i Szklarska Poręba oraz pięć gmin wiejskich: Janowice Wielkie, Jeżów Sudecki, Mysłakowice, Podgórzyn i Stara Kamienica. Wśród gmin wyróżnić należy znane karkonoskie gminy turystyczne, jak: Karpacz, Szklarska Poręba czy Podgórzyn. Kowary, Piechowice i Mysłakowice to gminy przemysłowo-usługowe, a pozostałe to usługowo-rolnicze.

Obszar regionu jeleniogórskiego to 737 km², co stanowi 3,7% powierzchni województwa dolnośląskiego. Zamieszkuje go 5,3% ludności całego województwa. Miasto Jelenia Góra zajmuje 109 km², tj. 14,8% powierzchni regionu jeleniogórskiego i mieszka w nim 57,8% obywateli regionu. Pod względem powierzchni do gmin dużych należy gmina wiejska Stara Kamienica. Charakterystykę powierzchni regionu jeleniogórskiego na tle województwa dolnośląskiego według gmin zilustrowano w tab. 1 oraz na rys. 1.

Tabela 1. Powierzchnia regionu jeleniogórskiego według gmin na tle województwa dolnośląskiego w 2004 r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia		Udział w powierzchni województwa (w %)
	w km ²	%	
Region (ogółem)	737	100,0	3,7
z tego:			
Jelenia Góra – miasto	109	14,8	0,5
Powiat jeleniogórski	628	85,2	3,2
w tym gminy:			
Karpacz	38	5,2	0,2
Kowary	37	5,0	0,2
Piechowice	43	5,8	0,2
Szklarska Poręba	76	10,3	0,4
Janowice Wielkie	58	7,9	0,3
Jeżów Sudecki	94	12,8	0,5
Mysłakowice	89	12,1	0,4
Podgórzyn	83	11,3	0,4
Stara Kamienica	110	14,9	0,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS. (www.stat.gov.pl – Bank Danych Regionalnych).

Rys. 1. Mapa powiatu jeleniogórskiego

Źródło: www.jeleniagora.pl.

3. Zmiany w rozmieszczeniu ludności

Ostatnie dziesięciolecie charakteryzuje się w zasadzie systematycznym spadkiem liczby ludności w regionie jeleniogórskim, poza drobnymi wahaniami w niektórych gminach i w niektórych latach. W tab. 2 zaprezentowano zmiany w liczbie ludności w poszczególnych gminach regionu jeleniogórskiego w latach 1995-2004.

Na podstawie przedstawionych danych można wyróżnić dwa charakterystyczne okresy. Pierwszy to okres do 1999 r., w którym odnotowuje się stabilizację liczby ludności, a nawet w niektórych gminach niewielkie przyrosty. Okres drugi to okres po 1999 r., który cechuje gwałtowny spadek liczby ludności w regionie. W szybkim tempie zaczyna ubywać ludności zarówno w mieście centralnym, tj. w Jeleniej Górze, jak i w gminach miejskich i wiejskich regionu. W roku 2000 w samej tylko Jeleniej Górze ubyło blisko o 3 tys. osób i o ponad 3 tys. zmniejszyła się liczba osób w pozostałych gminach regionu. Kolejne lata przynoszą pewną stabilizację liczby ludności w regionie.

Przełom lat 1999/2000 to okres wdrażania reformy administracyjnej kraju. Zlikwidowano dotychczasowe 49 województw i wprowadzono nowy trójsczeblowy podział administracyjny. W wyniku reformy Jelenia Góra utraciła status miasta wojewódzkiego i stała się powiatem grodzkim i siedzibą władz powiatu ziemskiego. Utrata ważnej funkcji administracyjnej niewątpliwie miała wpływ na emigrację ludzi z miasta i otaczających gmin do Wrocławia, nowej stolicy województwa. Emigracja wiązała się często ze zmianą miejsca pracy.

Bardzo charakterystycznym zjawiskiem w regionie jeleniogórskim jest powstawanie w samej Jeleniej Górze i gminach sąsiedzkich licznych osiedli mieszkaniowych. Szczególnie w ostatnich latach obserwuje się powstawanie nowych, pięknych willi, powstających jak przysłowiowe „grzyby po deszczu” i otaczających miasto obwarzankiem. Jest to wyrazem powstawania zamożniejszej klasy społecznej, która w ten sposób poprawia swoje warunki mieszkaniowe. W zasadzie zjawisko budowy domów jednorodzinnych postrzega się w każdej gminie regionu. Są one położone często w dziewiczych, bardzo atrakcyjnych widokowo miejscach. Trzeba stwierdzić, że przy współczesnej technologii wznoszenia domów jednorodzinnych nie ma większych problemów technicznych. Wystarczy dostęp do energii elektrycznej, a resztę mediów we własnym zakresie. Gminy jednak starają się przygotowywać tereny budowlane i uzbrajać je w podstawowe sieci infrastrukturalne.

Spośród gmin regionu jeleniogórskiego pod względem budownictwa jednorodzinnego na czołową pozycję wysunęła się gmina Jeżów Sudecki. W gminie tej powstały dwa duże osiedla mieszkaniowe. Jedno w Jeżowie Sudeckim w bezpośrednim sąsiedztwie z granicami administracyjnymi Jeleniej Góry. Drugie też blisko miasta w bardzo atrakcyjnej miejscowości – Dziwiszowie. Ponadto liczne nowe domy wybudowano w innych miejscowościach tej gminy. Gmina Jeżów Sudecki stała się na tyle atrakcyjna, że zwiększyła swoją liczbę mieszkańców o 365 osób, co jest ewenementem wśród gmin regionu. W pozostałych gminach regionu, pomimo że rozwija się budownictwo indywidualne, odnotowano spadek liczby mieszkańców.

Tabela 2. Rozwój ludności w regionie jeleniogórskim w latach 1995-2004

Wyszczególnienie	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2004/1995 (w %)
Region (ogółem)	161 143	161 246	160 996	160 906	160 423	154 097	153 501	152 949	152 191	151 610	94,1
z tego:											
Jelenia Góra – miasto	93 460	93 570	93 400	93 901	93 407	90 130	89 560	88 866	88 034	87 643	93,8
Powiat jeleniogórski	67 683	67 676	67 596	67 005	67 016	63 967	63 941	64 083	64 157	63 967	94,5
w tym gminy:											
Karpacz	5 590	5 567	5 579	5 581	5 615	5 300	5 320	5 311	5 279	5 107	91,4
Kowary	12 879	12 855	12 869	12 875	12 790	12 074	12 026	11 976	11 950	11 965	92,9
Piechowice	7 457	7 475	7 513	6 859	6 876	6 529	6 558	6 552	6 526	6 518	87,4
Szklarska Poręba	8 203	8 240	8 160	8 067	8 036	7 388	7 347	7 333	7 274	7 156	87,2
Janowice Wielkie	4 212	4 191	4 189	4 195	4 238	4 040	4 099	4 105	4 071	4 080	96,9
Jeżów Sudecki	5 797	5 788	5 754	5 797	5 826	5 825	5 857	5 939	6 088	6 162	106,3
Mysłakowice	10 198	10 183	10 166	10 182	10 246	9 929	9 901	9 898	10 019	10 003	98,1
Podgórzyn	8 021	8 041	8 012	8 101	8 069	7 740	7 694	7 789	7 776	7 824	97,5
Stara Kamienica	5 326	5 336	5 354	5 348	5 320	5 142	5 139	5 180	5 174	5 152	96,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl) – Bank Danych Regionalnych).

W wyniku zmian liczby ludności zmieniła się również jej struktura pod względem płci. Ze względu na dłuższe trwanie życia kobiet zwiększa się ich udział w ogólnej liczbie ludności. Liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn przedstawiają dane w tab. 3.

Tabela 3. Liczba kobiet na 100 mężczyzn w regionie jeleniogórskim w latach 1995-2004

Wyszczególnienie	1995	2000	2004	2004/1995 (w %)
Region (ogółem)	110,4	112,0	111,7	101,2
z tego:				
Jelenia Góra – miasto	112,3	113,0	113,1	100,8
Powiat jeleniogórski	107,9	110,6	109,8	101,8
w tym gminy:				
Karpacz	113,6	114,8	115,2	101,4
Kowary	112,1	116,1	115,5	103,0
Piechowice	106,6	109,9	110,3	103,5
Szklarska Poręba	111,7	114,8	115,8	103,7
Janowice Wielkie	103,6	105,2	102,7	99,1
Jezów Sudecki	101,4	103,8	104,3	102,9
Mysłakowice	108,2	110,4	108,4	100,1
Podgórzyn	103,8	108,3	106,1	102,1
Stara Kamienica	104,0	104,6	104,5	100,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl – Bank Danych Regionalnych).

Cechą charakterystyczną jest to, że bardziej sfeminizowane są gminy miejskie aniżeli wiejskie. Jest to potwierdzeniem odmiennego modelu życia w miastach niż na wsi. Podczas gdy w miastach regionu na 100 mężczyzn przypada ponad 115 kobiet, to w gminach wiejskich liczba ta w 2004 r. wahała się od 102,7 w Janowicach Wielkich do 108,4 w Mysłakowicach.

4. Ruch naturalny ludności

Zmiany liczby ludności spowodowane zostały liczbą urodzeń i zgonów wpływających na przyrost naturalny oraz ruchem wędrownym. Badany okres w regionie jeleniogórskim charakteryzował się przewagą liczby zgonów nad liczbą urodzeń. Średniorocznie w regionie umiera ok. 1,5 tys. osób, a rodzi się ok. 1,1 tys. dzieci. Tym samym zanotowano ujemny przyrost naturalny. Zestawienie sald przyrostu naturalnego przedstawiają dane w tab. 4.

Dane wyraźnie pokazują, że w całym okresie z tytułu ujemnego przyrostu naturalnego w regionie ubyło 3,4 tys. osób, z czego 2,5 tys. w samej Jeleniej Górze. Większy ubytek ludności ze względu na ujemny przyrost naturalny charakteryzuje gminy miejskie. W gminach wiejskich w niektórych latach dostrzega się, co prawda niewielki, ale dodatni przyrost naturalny. Jest to potwierdzeniem innego modelu rodziny wiejskiej. Nadal rodziny wiejskie mają większą liczbę dzieci.

Liczba zawieranych małżeństw w regionie wzrastała z 731 w 1995 r. do 847 w 1999 r., a następnie wykazywała tendencję spadkową – do 694 małżeństw w 2004 r. Jednakże nie dostrzega się większego związku liczby urodzeń z liczbą zawartych małżeństw.

Drugim istotnym czynnikiem wpływającym na liczbę ludności w regionie jest ruch wędrowny ludności, zarówno wewnętrzny, jak i zagraniczny. Badany okres charakteryzuje się wzmożonym ruchem migracyjnym w regionie. Do roku 1999 mamy do czynienia z przewagą imigracji nad emigracją i dodatnim saldem wędrownym¹. Po 1999 r. emigracja przewyższa imigrację, zwłaszcza w mieście centralnym oraz gminach miejskich: Karpaczu, Kowarach i Szklarskiej Porębie. Szczegółowe zestawienie sald migracji wewnętrznych i zagranicznych, czyli różnicy napływu i odpływu ludności prezentują dane w tab. 5.

Ujemne saldo migracji jest charakterystyczne zwłaszcza dla Jeleniej Góry i gmin miejskich. Jelenie Góra wyludnia się z powodu trwałej nadwyżki emigracji nad imigracją. Ludzie, zwłaszcza młodzi i wykształceni, wyjeżdżają do większych ośrodków miejskich i za granicę w poszukiwaniu pracy. Powodem wyprowadzki z Jeleniej Góry jest również, już wspomniana, wyprowadzka do gmin otaczających miasto w związku z budownictwem jednorodzinnym. Znajduje to potwierdzenie w dodatnich saldach migracji, zwłaszcza we wspomnianym już Jeżowie Sudeckim. Stosunkowo dużymi przyrostami migracyjnymi charakteryzuje się atrakcyjna podgórska gmina wiejska Podgórzyn. Pozostałe gminy regionu odnotowały znacznie mniejsze przyrosty z tytułu ruchu wędrownego.

¹ Z tytułu procedur metodologii liczenia migracji (przeliczania pobytu czasowego na stały) przyrost/ubytek liczby ludności nie wynika z przyrostu/ubytku z tytułu salda przyrostu naturalnego i salda migracji.

Tabela 4. Zestawienie przyrostu naturalnego w regionie jeleniogórskim w latach 1995-2004

Wyszczególnienie	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	1995-2004 razem
Region (ogółem)	-260	-198	-264	-327	-472	-350	-407	-343	-360	-417	-3 398
z tego:											
Jelenia Góra – miasto	-198	-122	-186	-239	-348	-255	-284	-275	-234	-320	-2 461
Powiat jeleniogórski	-62	-76	-78	-88	-124	-95	-123	-68	-126	-97	-937
w tym gminy:											
Karpacz	-16	-17	-5	-12	-4	-3	-14	-10	-2	-50	-133
Kowary	-8	-4	10	-12	-41	-20	-14	-23	-20	-18	-150
Piechowice	-11	-11	-15	-15	-12	-5	0	-14	-25	-10	-118
Szklarska Poręba	-20	-15	-12	-14	-24	-36	-38	-19	-22	-32	-232
Janowice Wielkie	-8	-23	-10	-4	9	1	-2	-13	-10	-14	-74
Jeżów Sudecki	9	-19	-22	1	-24	8	-4	5	-7	-2	-55
Mysłakowice	-8	21	-1	-14	4	-10	-21	15	-17	19	-12
Podgórzyn	-15	-11	-16	-1	-28	-24	-28	-22	-20	-2	-167
Stara Kamienica	15	3	-7	-17	-4	-6	-2	13	-3	12	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl) – Bank Danych Regionalnych).

Tabela 5. Zestawienie sald migracji wewnętrznych i zagranicznych w regionie jeleniogórskim w latach 1995-2004

Wyszczególnienie	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	1995-2004 razem
Region (ogółem)	165	137	216	111	96	-46	-48	-169	-122	-267	73
z tego:											
Jelenia Góra – miasto	153	180	135	109	-119	-225	-82	-263	-319	-404	-835
Powiat razem	12	-43	81	2	215	179	34	94	197	137	908
w tym gminy:											
Karpacz	-14	-7	7	-7	11	-16	5	-13	-16	-51	-101
Kowary	-1	-10	27	-19	-16	72	-52	-20	7	-9	-21
Piechowice	27	7	35	5	20	-2	-20	13	20	20	125
Szklarska Poręba	-40	-1	-38	-49	4	-5	-9	-8	-33	-24	-203
Janowice Wielkie	20	-4	13	-5	47	12	25	21	-11	59	177
Jeżów Sudecki	18	-15	-4	5	69	49	35	77	143	81	458
Mysłakowice	-29	-36	16	6	22	2	6	-2	66	11	62
Podgórzyn	21	41	2	37	81	55	41	45	17	50	390
Stara Kamienica	10	-18	23	29	-23	12	3	-19	4	0	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl – Bank Danych Regionalnych).

5. Zmiany w strukturze wiekowej ludności

Rosnąca liczba zgonów, malejąca liczba urodzeń, dłuższe trwanie życia oraz ruch wędrowniczy wpływają na zmiany w strukturze wiekowej ludności. W tab. 6 zaprezentowano udziały procentowe podstawowych grup wiekowych ludności w poszczególnych gminach regionu jeleniogórskiego w latach 1995-2004.

Z przedstawionych danych wynika wyraźne starzenie się społeczeństwa regionu jeleniogórskiego. Okres ten charakteryzuje się bardzo wyraźnym spadkiem udziału dzieci i młodzieży – z 22,6% do 18,0%, oraz wzrostem udziału ludności w wieku produkcyjnym – z 60,7% do 65,4%, oraz poprodukcyjnym – z 14,7% do 16,7%. Spadek udziału ludzi młodych jest rezultatem głównie ujemnego przyrostu naturalnego. Wzrost udziału ludności w wieku produkcyjnym jest wynikiem przejścia do tej grupy wiekowej licznych roczników z okresu powojennego wyżu demograficznego. Rosnąca grupa ludzi w „jesieni życia” jest charakterystyczna dla dojrzałych, rozwiniętych społeczeństw. Jest to wynikiem splotu różnych czynników składających się na rosnący dobrobyt mieszkańców. Na dalsze trwanie życia istotny wpływ mają również osiągnięcia medycyny.

Cechą charakterystyczną struktury wiekowej regionu jeleniogórskiego jest również to, że gminy miejskie mają mniejsze niż gminy wiejskie udziały ludności młodej, a większe ludzi w wieku poprodukcyjnym. W gminach wiejskich nastąpiła poprawa struktury wiekowej ludności, wyrażająca się malejącym udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym, zwłaszcza w Jeżowie Sudeckim i Starej Kamienicy. Znacznie wzrósł również udział ludności w wieku produkcyjnym w tych gminach. Jest to rezultat przyrostu migracyjnego ludności w wieku produkcyjnym z tytułu budownictwa jednorodzinne.

Z drugiej strony trwała emigracja z Jeleniej Góry aktywnej zawodowo grupy ludności powoduje niekorzystne zmiany w strukturze wiekowej ludności. Systematycznie wzrasta liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Trzeba jednak podkreślić, że ta zamożna grupa ludzi nadal funkcjonalnie jest związana z miastem centralnym, do którego dojeżdża do pracy, do szkół i gdzie korzysta z usług. Mieszkanie w strefie podmiejskiej spełnia jedynie funkcję sypialniowo-wypoczynkową. Jest to powszechnie znany etap urbanizacji strefy podmiejskiej, określanej jako suburbanizacja, który w miastach Europy Zachodniej odnotowano w ubiegłym stuleciu.

Tabela 6. Struktura wiekowa ludności w regionie jeleniogórskim w procentach ogółu według grup wiekowych w regionie jeleniogórskim w latach 1995-2004

Wyszczególnienie	1995			2000			2004		
	wiek przed- produkcyjny	wiek pro- dukcyjny	wiek po- produkcyjny	wiek przed- produkcyjny	wiek pro- dukcyjny	wiek po- produkcyjny	wiek przed- produkcyjny	wiek pro- dukcyjny	wiek po- produkcyjny
Region (ogółem)	24,6	60,7	14,7	21,1	62,6	16,3	18,0	65,4	16,7
z tego:									
Jelenia Góra – miasto	23,5	61,8	14,8	19,9	63,1	17,0	16,7	65,4	17,9
Powiat jeleniogórski	26,0	59,3	14,6	22,8	61,9	15,3	19,6	65,3	15,1
w tym:									
Karpacz	25,5	61,1	13,3	21,2	63,5	15,3	17,5	66,5	16,0
Kowary	25,8	60,8	13,4	22,0	62,4	15,6	19,4	64,9	15,6
Piechowice	26,2	59,7	14,1	21,8	62,9	15,3	18,1	66,4	15,5
Szklarska Poręba	25,7	61,1	13,3	21,8	62,5	15,8	17,9	65,6	16,5
Janowice Wielkie	26,8	56,4	16,8	23,9	60,1	16,0	20,2	64,7	15,1
Jeżów Sudecki	26,9	56,8	16,2	23,7	61,5	14,8	20,9	65,9	13,2
Mysłakowice	25,6	58,4	16,0	24,3	60,3	15,4	21,1	63,9	15,0
Podgórzyn	26,0	58,9	15,1	22,7	61,8	15,5	19,5	65,6	14,9
Stara Kamienica	27,0	58,1	15,0	24,2	62,1	13,7	21,9	65,4	12,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (www.stat.gov.pl) – Bank Danych Regionalnych).

6. Zakończenie

W Polsce okres transformacji po 1989 r., przejawiający się licznymi reformami społeczno-gospodarczymi, znalazł odbicie w rozwoju demograficznym. Zmiany w rozwoju ludnościowym w badanym regionie jeleniogórskim w ostatnim dziesięcioleciu charakteryzowały się niekorzystnymi tendencjami, tj.:

- spadkiem liczby ludności regionu, w tym również miasta centralnego Jeleniej Góry,
- ujemnym przyrostem naturalnym,
- ujemnym saldem migracyjnym,
- starzeniem się społeczeństwa.

Przykład Jeleniej Góry pokazuje, że można już mówić o kryzysie ludnościowym większości polskich małych i średnich miast. Rzeczywistość pokazała, że żadne prognozy demograficzne nie przewidywały tak głębokich zmian. Duże bezrobocie oraz otwarcie zagranicznych rynków pracy dla Polski niewątpliwie przyczyni się do rosnącej fali zagranicznych migracji. Owocem tego będzie dalsze wydłużanie się polskich miast i wsi oraz pogłębiające się starzenie społeczeństwa.

DEMOGRAPHIC PROBLEMS OF JELENIA GÓRA REGION

Summary

The hereby article presents an analysis of problems in population development of Jelenia Góra region between 1995 and 2004. The research covered changes in number and structure of population according to sex and age. The analysis concentrates in particular on the factors of population development, i.e. natural movement covering births, deaths, natural growth, marriages, internal and external migratory movement expressed in migration balance. The research concentrates on cause-result analysis of occurred problems at the background of social and political situation.

DEMOGRAFICKÉ PROBLÉMY JELENIOGORSKÉHO REGIONU

Anotace

V tomto příspěvku je prezentována analýza problémů v rozvoji obyvatelstva jeleniogorského regionu v letech 1995-2004. Tento výzkum je zaměřen na změny v počtu a struktuře obyvatelstva podle pohlaví a věku. Analýza se detailně zaměřuje především na faktory rozvoje obyvatelstva, tj.: přirozený pohyb obyvatelstva zohledňující narození, úmrtí, přirozený přírůstek a sňatky, vnitrostátní a zahraniční migrační pohyb vyjadřovaný saldem migrace. Výzkum zahrnuje i analýzu příčin a následků v oblasti existujících problémů na pozadí sociálně-hospodářské situace.

DEMOGRAPHISCHE PROBLEME DER REGION JELENIA GÓRA

Zusammenfassung

In der obigen Arbeit wurde die Analyse der Probleme bei der Bevölkerungsentwicklung in der Region Jelenia Góra i den Jahren 1995-2004 durchgeführt. Erforscht wurden die Änderungen innerhalb der Bevölkerungszahl und der Struktur nach Geschlecht und Altersgruppe. Die Analyse konzentriert sich insbesondere auf die Faktoren der Bevölkerungsentwicklung d.h. auf: natürlichem Verkehr also Geburten, Todesfällen, natürlichem Zuwachs sowie Eheschließungen, dem im Migrationssaldo ausgedrückten inneren und ausländischen Verkehr. Die Forschungen umfassen die Ursachen-Ergebnis-Analyse der bestehenden Probleme aufgrund der gesellschaftlich-wirtschaftlichen Situation.